

Warszawa, 8 października 2002 r.

**Opinia merytoryczna do projektu ustawy o organizacji niektórych rynków rolnych
(druk sejmowy nr 856 z 26 sierpnia 2002 r.).**

1. W omawianym projekcie powinien zostać zamieszczony **słowniczek pojęć** stosowanych w ustawie.

Szczególnie ważne jest zdefiniowanie gatunków roślin uprawnych, które wchodzi w skład wymienionych w projekcie grup użytkowych: zbóż, roślin oleistych, roślin wysokobiałkowych i roślin strączkowych. Pozwoli to na uniknięcie wielu niejasności obecnie występujących w odniesieniu do przedmiotowego zakresu tego projektu.

Przykładowo:

- w projekcie jest mowa o „**roślinach wysokobiałkowych**” i „**roślinach strączkowych**”, tymczasem w pojęciu „rośliny wysokobiałkowe” zawiera się pojęcie „rośliny strączkowe”;

- nie jest jasne, czy przepisy projektu mają obejmować **fasolę na suche nasiona** (Polska w Stanowisku Negocjacyjnym postuluje wpisanie tej fasoli na listę roślin wysokobiałkowych, którym przysługują płatności bezpośrednie);

- w krajach Unii Europejskiej (na co zwrócono zresztą słusznie uwagę w Uzasadnieniu do projektu) zakres interwencji na rynku zbóż obejmuje znacznie więcej gatunków niż

obecnie w Polsce (w naszym kraju interwencja prowadzona jest na rynku zbóż konsumpcyjnych: pszenicy i żyta), a zatem konieczne jest wskazanie w projekcie, **których gatunków zbóż w warunkach polskich planowane przepisy mają dotyczyć.**

Do zdefiniowania pozostają także pozycje takie, jak np. „długie i krótkie włókno lniane”, „dwuzerowe odmiany rzepaku”, „zmienna część dopłaty do tytoniu”, itp.

2. Zgodnie z art. 3 ust. 1 projektu kontrole jakości i ilości zboża objętego zakupem lub sprzedażą interwencyjną oraz warunków jego przechowywania przeprowadza Agencja Rynku Rolnego.

Jednakże w ust. 2 tego artykułu znajduje się dość ogólne sformułowanie, zgodnie z którym na zlecenie Prezesa Agencji Rynku Rolnego taką kontrolę **może** przeprowadzić Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.

Korzystniejsze byłoby jednak zamieszczenie w ustawie jasnego podziału kompetencji kontrolnych między Agencją Rynku Rolnego a tą Inspekcją.

Podobna uwaga odnosi się do art. 9. Zgodnie z ust.1 tego artykułu kontrolę **zasadności przyznawania i wypłacania dopłat** („do upraw”, „do odłogowania”, „do tytoniu” i „do przetwarzania”) przeprowadza Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, ale wg ust. 2 na zlecenie Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa takie **kontrole mogą przeprowadzać inne jednostki organizacyjne**, które mają niezbędne warunki do przeprowadzania tychże kontroli.

W strukturze wydatków z budżetu UE na rolnictwo „Piętnastki” płatności bezpośrednie (wg danych z roku 2000) stanowią aż 61%¹. Przyznawanie rolnikowi prawa do płatności bezpośrednich i wypłacanie tych środków jest zatem sprawą bardzo istotną, do której w Unii Europejskiej przywiązuje się wielką wagę. Dlatego też, jeśli ustawa dopuszcza prowadzenie kontroli tego procesu przez inne jednostki poza Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, to jednostki te powinny być w sposób jednoznaczny wskazane w tej ustawie. Tymczasem w projekcie nie zostało nawet wyjaśnione, czy są to jednostki prywatne czy państwowe.

3. W artykule 7 projektu wskazane byłoby doprecyzowanie działań ARiMR w ramach Wspólnotowego Funduszu Tytoniu - artykuł ten jest sformułowany zbyt lakonicznie.

4. Na pozytywną ocenę zasługuje natomiast rozwiązanie (w art. 8 ust. 3), zgodnie z którym dopuszczenie uprawy na gruntach odłogowanych roślin (które można wykorzystywać jako „surowce energetyczne”) nie pociąga za sobą wygaśnięcia praw do dopłaty do odłogowania.

5. Uwaga porządkowa: wyjaśnienia wymaga sformułowanie art. 11 ust.1 pkt.1a:

Czy w protokole ze zbioru słomy lnianej lub konopnej powinno figurować nazwisko przetwórcy czy też producenta (dostawcy)?

6. W art. 12 pkt 1 znajduje się lista 14-tu rozwiązań szczegółowych, które mają być określone przez ministra właściwego do spraw rynków rolnych w drodze rozporządzeń. Do projektu ustawy dołączono jednakże projekty rozporządzeń dotyczące **tylko 4-ech podpunktów** (a, d, f, i), czyli odnoszące się do: centrów interwencyjnych, ale - bez podania obszarów należących do tych centrów (lit.a), minimalnych powierzchni działek, do których przysługiwałyby dopłaty do uprawy (lit. d, f) oraz terminu zmiany wniosków o dopłatę do odłogowania w odniesieniu do gruntów, na których są uprawiane rośliny na cele nieżywnościowe (lit i).

Niektóre z tych zagadnień, wymienionych w art. 12 pkt.1, mogą stanowić jeszcze kwestie do negocjacji z UE, niemniej jednak korzystne było przyspieszenie prac np. nad określeniem „**średniego plonu w podziale na województwa**” dla roślin, które na gruntach **odłogowanych** mogą być uprawiane na cele nieżywnościowe (lit. j), metod **skazania** roślin uprawianych na gruntach odłogowanych jako „surowce energetyczne” (lit. k), **zakresu oraz okresu przechowywania informacji** dotyczących skupu surowców przez pierwszych przetwórców i podmioty skupujące surowce produkowane na gruntach odłogowanych na cele nieżywnościowe (lit. l), oraz **wymagań dotyczących obiektów** służących do skupu surowca tytoniowego (lit. m.).

¹Analiza i ocena propozycji Komisji Europejskiej z 30 stycznia 2002 r. dla krajów kandydackich, FAPA, marzec, 2002 r.

W artykule 12 pkt 2. wyjaśnienia wymaga, dlaczego minister właściwy do spraw rynków rolnych za ledwie „może określić” szereg istotnych parametrów, niezbędnych przy wprowadzeniu systemu płatności bezpośrednich.

Parametry te to np.:

- obszary uprawy i terminy siewu roślin do których przysługują dopłaty, tradycyjnie wyodrębnione rejonu uprawy,

- średni plon roślin, potrzebny do obliczenia wysokości dopłat z uwzględnieniem tradycyjnych plonów uzyskiwanych w danym rejonie oraz plonu referencyjnego,

- odmiany rzepaku i rzepiku inne niż dwuzerowe, co do których przysługują dopłaty do uprawy, pod kątem wykorzystania tych roślin na cele techniczne.

Plon referencyjny stanowi przedmiot negocjacji, natomiast nie jest jasne, dlaczego nie określono jeszcze „tradycyjnie wyodrębnionych rejonów upraw” oraz „tradycyjnych plonów w danym rejonie”. Należałoby też sporządzić listę powyżej wskazanych odmian rzepaku i rzepiku.

7. W artykule 14 ust.2 należy wyjaśnić, co oznacza zwrot „uzasadnione przypuszczenie”? Jest to określenie o charakterze uznaniowym, tymczasem dotyczy kwestii bardzo ważnej, jaką jest **badanie** w skupie interwencyjnym **poziomu radioaktywności zbóż**.

Sporządziła:

Dorota Stankiewicz